

103: IMF: VAAK AFGESCHREVEN, MAAR RELEVANTER DAN OOI. MET MARNIX VAN RIJ

AI Samenvatting Podcast | In deze aflevering van Geopolitiek Nu maken Michel en Rajeev, samen met Marnix van Rij, duidelijk waarom dat beeld achterhaald is. Juist in een wereld van geopolitieke fragmentatie, schulden crises en systeem concurrentie blijkt het IMF relevanter dan ooit.

1. Wat is het IMF (en wat niet)?

- Geen liefdadigheidsinstelling, maar een stabiliteitsinstituut.
- Opgericht in 1944 (Bretton Woods) om financiële crises te voorkomen en valuta's te stabiliseren.
- Kernfunctie: landen helpen die in acute betalingsproblemen zitten, om besmetting van het mondiale financiële systeem te voorkomen.
- IMF ≠ Wereldbank:
 - IMF = korte termijn stabiliteit
 - Wereldbank = lange termijn ontwikkeling

2. Waarom het IMF Terug is van Nooit Weggeweest

- Polycrisis: pandemie, oorlog in Oekraïne, energiecrisis, inflatie, klimaatkosten.
- Schuldenexplosie: Vooral in ontwikkelingslanden, maar ook in het Westen.
- Gevolg: Steeds meer landen kloppen aan bij het IMF voor steun en noodleningen.
- Het IMF is daardoor opnieuw een anker van de mondiale financiële orde.

3. Van Economisch naar Geopolitiek Instrument

- Financiële steun is nooit neutraal.
- IMF-programma's beïnvloeden binnenlands beleid, van subsidies tot begrotingsdiscipline.
- Daarmee is het IMF indirect een geopolitieke actor geworden.
- Landen als China, Rusland en de VS kijken strategisch naar IMF-besluiten — niet alleen economisch, maar ook politiek.

4. China, Schulden en Nieuwe Machtverhoudingen

- China is inmiddels een van de grootste kredietverstrekkers aan ontwikkelingslanden (Belt & Road).
- Probleem:
 - Leningen zijn vaak ondoorzichtig.
 - China wil niet altijd meewerken aan schuldherstructurering.
- Spanning:
 - IMF eist transparantie en hervormingen.
 - China wil geopolitieke invloed behouden.
- Het IMF fungeert hier als tegenwicht tegen Chinese financiële macht.

5. Hervormingen: Waarom het IMF Langzaam Verandert

- Stemverdeling is achterhaald:
 - Europa en de VS zijn oververtegenwoordigd.
 - Opkomende economieën (India, Afrika) ondervertegenwoordigd.
- Toch verloopt hervorming traag, omdat machtsverschuivingen politiek gevoelig liggen.
- Legitimiteit van het IMF hangt af van aanpassing, niet van status quo.

6. IMF en Klimaat: Van Randthema naar Kernbeleid

- Klimaatverandering wordt nu gezien als macro-economisch risico.
- Extreme weersomstandigheden → begrotingstekorten → instabiliteit.
- IMF helpt landen bij:
 - hervorming van energiesubsidies
 - klimaatbestendige begrotingen
 - groene transities zonder economische implosie

7. Politiek Imago vs. Economische Realiteit

- IMF staat bekend om harde hervormingseisen (“bezuinigen, saneren”).
- Van Rij nuanceert dit beeld:
 - Tegenwoordig meer aandacht voor sociale stabiliteit.
 - Minder one-size-fits-all, meer maatwerk.
- Maar: hervormen blijft pijnlijk — er bestaan geen gratis oplossingen bij structurele crises.

8. Europa’s Rol binnen het IMF

- Europa heeft grote invloed, maar gebruikt die niet altijd strategisch.
- Kans voor Europa:
 - IMF inzetten als instrument voor stabiliteit in Afrika en buurlanden.
 - Zo indirect migratie, instabiliteit en geopolitieke druk verminderen.
- Vereist: meer geopolitiek denken, minder technocratisch reflexgedrag.

Conclusie: Het IMF als Ruggengraat van een Fragiele Wereldorde

Het IMF is geen relik uit de jaren '90, maar een cruciale speler in een wereld die steeds instabieler wordt. In een tijd waarin grootmachten concurreren, schulden exploderen en klimaatrisico's toenemen, is financiële stabiliteit geopolitiek geworden. Wie het IMF begrijpt, begrijpt een belangrijk deel van de huidige wereldorde.